

הרחבה מבודדת קלה של חדרי המוח הצדדיים של העובר ISOLATED MILD VENTRICULOMEGALY

מדובר בהרחבה של העלייה של החדר הלטלרלי (צדדי) במח ל- 10-15 מ"מ. מבודדת משמעותה שלא נמצא חריג נוסף בסקירת המערכות הן של המוח והן של שאר אברי העובר. ההרחבה יכולה להיות חד או דו צדדית. הרחבה מעל 15 מ"מ נקראת הרחבה ניכרת או הידרוצפלוס.

שכיחות הממצא היא בין 1.5 ל- 1000 באוכלוסיה הכללית ל- 22 ל-1000 באוכלוסיה בסיכון גבוה. זוהי האבחנה הסונוגרפית השכיחה ביותר בעת סקירת מערכת העצבים המרכזית של העובר.

במח 4 חדרים – 2 חדרים לטרליים (צדדיים) ושניים מרכזיים (חדר שלישי ורביעי). בתוך הכורואיד פלקסוס בחדרים הלטלרליים נוצר הנוזל הצרברוספינלי המצוי בחדרים ובתעלת עמוד השדרה.

במהלך התפתחות העובר משבוע 15 ועד הלידה רוחב העלייה של החדרים נשאר קבוע והוא במוצע 7.6 מ"מ. חדרי המוח מעט רחבים יותר אצל עוברים ממין זכר.

מנגנון הרחבת החדרים אינו ידוע. לרוב וריאנט של הנורמה. אינו קשור לעליית לחץ תוך גולגולתי. לעיתים סמן ראשון להפרעות מוחיות אחרות. כאשר ההרחבה הולכת וגדלה היא תיתכן על רקע של חסימה בניקוז הנוזל.

מומים נלווים: ב- 40% יתגלו פגמים מבניים נוספים בבדיקת האולטרהסאונד, מחציתם במערכת העצבים המרכזית ומחציתם במערכות אחרות בגוף. בכ- 8% יתגלו מומים במערכת העצבים המרכזית בעובר בבדיקות בשלבים מאוחרים יותר של ההריון. ב- 4% יתגלו הפרעות כרומוזומליות בבדיקת מי שפיר.

מהלך ההרחבה במשך ההריון:

ב- 29% נצפית נסיגה ברוחב החדרים במהלך ההריון.

ב- 57% לא נצפה שינוי ברוחב החדרים.

ב- 14% חלה הרעה והרחבה נוספת של חדרי המוח.

הפרוגנוזה (צפי לתחלואה) תלוי בראש ובראשונה בקיום ממצאים נוספים בעובר. גורמי סכון לאיתור פגמים נוספים הינם הרחבת חדרים מעל 12 מ"מ / אבחון לפני שבוע 24 / מין נקבה. לנקבות סכון פי 4.8 להפרעות בהתפתחות לעומת זכרים, כאשר רוחב החדרים מעל 12 מ"מ הסיכון היחסי גדול פי 3.6, בהרחבה חד צדדית הסיכון קטן משמעותית.

באותם עוברים שנותרו עם הרחבה מבודדת קלה של החדרים הלטלרליים הסיכון להפרעות בהתפתחות מגיע ל- 11% שרובן הם הפרעות קלות.

אופן בירור ומעקב במהלך ההריון:

- (1) ייעוץ גנטי
- (2) בצוע סקירת מערכות מורחבת עם גדש על מבנה המוח.
- (3) בצוע אקו לב עובר.
- (4) שלילת מחלות וירליות (TORCH).
- (5) בדיקות אולטרהסאונד חוזרות מכוונות למח כל 2-3 שבועות.
- (6) לעיתים יש צורך בהשלמת בירור המוח ע"י MRI בשבוע 28-30.